

PROTECȚIA, CONSOLIDAREA ȘI GARANTAREA DREPTURILOR VICTIMELOR INFRAȚIUNILOR ÎN CADRUL UE

Veronica POZNEACOVA,
Universitatea de Stat din Moldova,
studentă, anul III

***SUMMARY.** Protection, respect and promotion of the crime victims' rights represent a priority for the European Union. EU adopted several legislative acts in order to ensure respect for the rights of this category of persons. The EU Strategy on victims' rights (2020-2025) was adopted in 2020. This act summarizes the rights of victims regulated by the directives adopted earlier, and introduces a mechanism for the realization of these rights, which requires actions by both national States and EU institutional bodies. The significance of this strategy is confirmed by the fact that it represents a first strategy adopted by the EU for protecting victims of crimes and enumerates the concrete states' actions that should be undertaken for guaranteeing the rights of this category of persons. In this study, we aimed to analyze the EU Strategy on victims' rights (2020-2025), to highlight the insurance mechanism and implementation of their rights, as well as the applicability of this strategy for the Republic of Moldova at the recommendation level.*

Keywords: crime, victim, rights, protection, state, EU

Introducere. Respectarea drepturilor victimelor infracțiunilor rămâne un subiect de o importanță majoră în cadrul Uniunii Europene. Atât drepturile, cât și reabilitarea victimelor infracțiunilor reprezintă un obiect de reglementare a mai multor acte adoptate la nivelul UE, printre care Decizia-cadru a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale,[1] Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității [2], Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului [3], Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție [4], Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului [5], Document de orientare al justiției privind transpunerea și punerea în aplicare a Directiva 2012/29 / UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului [6], Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă.[7]

În anul 2020 a fost adoptată Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) [8], fiind prima strategie elaborată la nivelul UE pentru implementarea directivelor menționate supra. În acest context considerăm oportun să analizăm specificul strategiei respective, determinând atât importanța prevederilor acestui act pentru respectarea drepturilor victimelor infracțiunilor, cât și acțiunile, care urmează a fi întreprinse de către statele-membre a UE pentru implementarea acestei strategii.

Analiza prevederilor Strategiei UE privind drepturile victimelor (2020-2025)

Necesitatea elaborării directivei respective a fost determinată de faptul că în fiecare an, milioane de persoane din Uniunea Europeană cad victime ale criminalității. În conformitate cu datele statistice în 2017 în UE au avut loc aproximativ 15 milioane de infracțiuni grave (cazuri de omucidere, exploatare sexuală a copiilor, agresiune, răpire, violență sexuală, viol, agresiune sexuală și jaf). Victimele criminalității trebuie să aibă în permanență acces la asistență și la protecție. Odată cu impunerea măsurilor de limitare a mișcării persoanelor la nivelul întregii societăți în timpul pandemiei de COVID-19, s-a înregistrat o creștere a cazurilor de violență domestică, de abuz sexual asupra copiilor, de criminalitate cibernetică și de infracțiuni rasiste sau xenofobe motivate de ură. Dificultățile victimelor în a avea acces la justiție se datorează în principal lipsei de informații și faptului că nu beneficiază de o asistență și o protecție suficientă. Victimele sunt adesea susceptibile să facă obiectul victimizării secundare în timpul procedurilor penale și atunci când solicită despăgubiri.[8]

Subliniind importanța Strategiei UE privind drepturile victimelor (2020-2025) Vicepreședinta UE pentru valori și transparență, Věra Jourová, a declarat: „*Prea multe victime ale criminalității nu reușesc să își facă auzită vocea, neavând acces la justiție și la un sprijin adecvat. Uniunea Europeană este de partea victimelor, iar strategia de astăzi vizează consolidarea capacității de acțiune a victimelor, în special a celor mai vulnerabile, cum ar fi victimele violenței bazate pe gen sau ale infracțiunilor motivate de ură. Trebuie să mobilizăm statele membre să pună în aplicare pe deplin normele UE cu privire la drepturile victimelor – fără scuze sau tergiversări.*” [9]

La nivelul UE victimelor infracțiunilor le sunt garantate următoarele drepturi: dreptul de a avea acces la informații, dreptul la asistență și la protecție în conformitate cu nevoile specifice ale victimelor, precum și un set de drepturi procedurale. [8]

Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) se bazează pe o abordare cu două componente: *consolidarea capacității de acțiune a victimelor criminalității și cooperarea pentru apărarea drepturilor acestora*. Este esențial să se consolideze capacitatea de acțiune a victimelor criminalității astfel încât acestea să poată raporta infracțiunile ca urmare a cărora au suferit, să participe la procedurile penale, să solicite despăgubiri și, nu în ultimul rând, să își revină, în măsura posibilului, de pe urma consecințelor infracțiunii respective.[8] Prin urmare, viziunea UE în acest domeniu se axează pe constatarea necesității întreprinderii acțiunilor care ar determina pe victime să raporteze despre infracțiunile ca urmare a cărora acestea au fost prejudiciate. În acest context, UE consideră necesară sporirea încrederii în justiție prin asigurarea respectării drepturilor victimelor infracțiunilor. În plus, UE subliniază necesitatea reintegrării victimelor în societate prin evitarea revictimizării acestora, acordarea susținerii necesare pentru diminuarea urmărilor fizice și psihologice a suferințelor lor, cât și prin

acordarea despăgubirilor echitabile. În acest sens, Uniunea Europeană subliniază necesitatea coordonării activității statelor pentru apărarea drepturilor victimelor la nivel unional, cât și la cel național pentru a atinge obiectivele propuse.

Strategia prezintă cinci priorități-cheie: (i) comunicarea eficace cu victimele și crearea unui mediu sigur, care să le permită acestora să raporteze infracțiunile; (ii) îmbunătățirea asistenței și protecției acordate victimelor celor mai vulnerabile; (iii) facilitarea accesului victimelor la despăgubiri; (iv) consolidarea cooperării și a coordonării în rândul tuturor actorilor relevanți; și (v) consolidarea dimensiunii internaționale a drepturilor victimelor. [8]

1. Comunicarea eficace cu victimele și crearea unui mediu sigur, care să le permită acestora să raporteze infracțiunile. În acest sens, Uniunea Europeană subliniază necesitatea **îmbunătățirii asistenței** și a **protecției oferite victimelor criminalității** [8], cerința care se referă la necesitatea reglementării și implementării în legislația națională a statelor prevederilor, care ar garanta protecția efectivă a drepturilor victimelor infracțiunilor, inclusiv prin informarea acestora despre volumul de drepturi acordate de legislație. În plus, UE subliniază necesitatea deschiderii autorităților către victimele, ca acestea să raporteze despre infracțiunile ca urmare a cărora au suferit. Statele-membre trebuie să elaboreze “modalități speciale de raportare a infracțiunilor” în care victimele sunt copiii minori prin instruirea personalului medical sau a cadrelor didactice îndreptată spre dezvoltarea abilităților de comunicare cu victimele într-o manieră adaptată nevoilor specifice ale acestora.[8]

Analizând datele statistice, Uniunea Europeană remarcă necesitatea **sporirii încrederii în justiție** a persoanelor din grupuri venerabile sau defavorizate, pentru ca să-le determine să raporteze despre infracțiuni, scopul care poate fi atins prin consolidarea cooperării între autoritățile competente și comunitățile relevante, cât și prin formare specifică cu privire la nediscriminare destinată personalului polițienesc și altor persoane care intră în contact cu aceste victime.[8]

UE consideră că **creșterea nivelului de sensibilizare** în ceea ce privește drepturile victimelor reprezintă un element indispensabil pentru crearea unui mediu mai sigur pentru victime,[8] ceea ce necesită organizarea unor campanii naționale de promovare a drepturilor acestei categorii de persoane, care ar duce la schimbarea atitudinii cercurilor largi ai populației și ar diminua atitudinea negativă, discriminatorie, de învinuire în provocarea infracțiunii comise față de persoanele respective. În cadrul strategiei date se menționează expres necesitatea creării serviciilor de **justiție reparatorie**, ce le oferă victimelor un mediu sigur în care să-și facă auzită vocea și le oferă sprijin pe parcursul procesului de vindecare,[8] pentru evitarea victimizării, acordarea despăgubirilor și asistenței necesare pentru recuperare.

Eficiența asistenței și a protecției acordate victimelor criminalității nu se poate realiza fără **cooperarea autorităților naționale și a organizațiilor de sprijinire a victimelor**. În acest sens, Comisia va promova formarea reciprocă și schimbul de bune practici în rândul autorităților naționale și al organizațiilor de sprijinire a victimelor. În plus, Comisia va continua să monitorizeze punerea în aplicare a normelor UE relevante, inclusiv a dispozițiilor Directivei privind drepturile victimelor [5] referitoare la drepturile victimelor la informare, autoritățile fiind obligate să comunice cu ele într-un limbaj simplu și accesibil, acordând asistență și protecție în funcție de nevoile specifice ale fiecărui individ.[8]

Pornind de la cele menționate supra, Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) prevede expres acțiunile care trebuie să fie efectuate la nivelul unional, cât și la nivelul național al statelor pentru comunicarea eficace cu victimele infracțiunilor.

2. *Îmbunătățirea asistenței și a protecției acordate victimelor celor mai vulnerabile.* Toate victimele criminalității sunt vulnerabile, însă, din cauza trăsăturilor lor personale, a caracterului infracțiunii căreia i-au fost victimă sau a situației lor personale, unele victime sunt chiar mai vulnerabile decât altele. Printre categoriile vulnerabile ale victimelor UE menționează în special **victimele violenței domestice**, care au un acces limitat la asistență. Protecția victimelor respective poate fi asigurată prin organizarea adăposturilor, liniilor de asistență telefonică, consiliere psihologică, accesul la alte servicii sociale, dezvoltarea serviciilor de asistență online și includerea societății civile în acțiunile de asistență și protecție a victimelor. Serviciile acordate categoriei respective de persoane trebuie să fie disponibile în perioade de criză, fără ca accesul la ele să fie restricționat în perioada epidemiei Covid-19. [8] În plus, este esențială asigurarea protecției fizice a victimelor.

Normele UE privind drepturile victimelor impun statelor membre obligația de a se asigura că victimele au acces gratuit și în condiții de confidențialitate la servicii de asistență generală și specială adaptate nevoilor lor specifice. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor [5], serviciile de asistență generală ar trebui să ofere informații, consiliere, sprijin emoțional și psihologic și să direcționeze victimele către serviciile de asistență medicală corespunzătoare. În plus, aceste servicii ar trebui să protejeze viața privată a victimelor și a familiilor acestora. UE menționează expres că trebuie să fie acordată o atenție deosebită protecției victimelor cu nevoi specifice împotriva riscului victimizării secundare, repetate, a intimidării și a represaliilor.[8]

O altă categorie de victime mai vulnerabile este formată din **victimele violenței bazate pe gen**, care sunt adesea puternic afectate din cauza naturii, a circumstanțelor și a consecințelor diferitelor forme de infracțiuni penale, printre care violența domestică, violența sexuală și/sau traficul de persoane. UE subliniază necesitatea înființării de statele membre a adăposturi familiale care să ofere victimelor

violentei bazate pe gen o asistență specifică și integrată.[8] Protecția acestor victime este una prioritară în cadrul UE, fiind determinată de rată ridicată a criminalității violente bazate pe gen.

Atât fața de victimele violentei în familie, cât și fața de victimele violentei bazate pe gen este necesară întreprinderea acțiunilor pentru **consolidarea protecției fizice** a acestora prin promovarea utilizării ordinelor europene de protecție pentru persoanele care necesită protecție în timpul călătoriilor sau care se mută în altă țară din UE, ceea ce necesită implementarea mecanismelor naționale subiacente de asigurare a protecției fizice a victimelor. Comisia va avea în vedere consolidarea în continuare a protecției victimelor prin introducerea unor standarde minime privind protecția fizică a victimelor, inclusiv a unor condiții minime privind emiterea de măsuri de protecție și modalitățile acestora (cum ar fi ordinele de protecție și de interdicție).[8]

În categoria victimelor care au nevoie de o asistență specifică și integrată sunt incluși **copiii victime ale infracțiunilor**, inclusiv a celor **sexuale**. Directiva privind drepturile victimelor [5] care îi vizează în mod specific pe copii, stipulează, bazându-se pe principiul general, preocuparea primordială pentru interesul superior al copilului. Statele trebuie să adapteze regimurile juridice naționale la nevoile copiilor, inclusiv prin crearea adăposturilor pentru copii. [8]

Un alt grup de victime deosebit de vulnerabile care necesită o asistență specială este cel al **victimelor terorismului**. UE afirmă că statele membre trebuie să își asume responsabilitățile care le revin și să se asigure că se acordă acestor victime, printre care sunt prezente și persoanele ce se deplasează transfrontalier, asistența, protecția și recunoașterea de care au nevoie. Pentru a promova acordarea unei asistențe integrate victimelor terorismului în toate statele membre ale UE, Comisia a lansat, în ianuarie 2020, Centrul UE de expertiză pentru victimele terorismului ca proiect-pilot pe o perioadă de doi ani.[8] UE subliniază necesitatea analizei și preluării celor mai bune practici ale statelor membre în acest domeniu.

Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) menționează necesitatea acordării protecției suplimentare **victimelor infracțiunilor motivate de ură**, care afectează anumite comunități de persoane pentru a se crea condiții favorabile afirmării și consolidării discursului democratic. Printre acțiunile, care urmează să fie întreprinse de state în legătura cu protejarea persoanelor care fac parte din categorie respectivă se numără: încurajarea raportării infracțiunilor motivate de ură, îmbunătățirea investigării precise a motivelor prejudecăților, sprijinirea victimelor rasismului și a xenofobiei, asigurarea accesului liber la justiție, elaborarea strategiilor naționale de combatere a antisemitismului pentru a consolida capacitatea de acțiune a victimelor infracțiunilor antisemite motivate de ură și a le proteja.[8] În acest sens Comisia va acorda o atenție deosebită asistenței și protecției victimelor care aparțin unor grupuri

etnice și minorităților care sunt în mod special susceptibile să fie victime ale criminalității și/sau care au nevoie de o asistență specială și de protecție, inclusiv prin cooperarea strânsă cu comunitățile relevante.

Persoanele cu dizabilități sunt adesea victime ale infracțiunilor motivate de ură și a diferitor forme de abuz. În plus, accesul lor la justiție ar putea fi mai dificil în cazul în care sunt private de capacitate juridică. Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) face trimitere la Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități [10], care este primul instrument internațional, obligatoriu din punct de vedere juridic, care stabilește standarde minime pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și prima convenție privind drepturile omului la care UE a devenit parte.[11] Convenția [10] prevede că statele părți au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a promova recuperarea fizică, cognitivă, psihologică, reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor cu dizabilități care au fost victime ale oricărei forme de exploatare, violență sau abuz.[8] În acest context, UE menționează că statele sunt obligate să respecte și să implementeze prevederile convenției respective fără derogări.

Din cauza mobilității lor reduse, a stării lor generale de sănătate sau a stării lor de dependență (inclusiv față de membrii familiei sau de personalul din centrele rezidențiale de îngrijire), **persoanele în vârstă** pot fi, la rândul lor, mai susceptibile să fie victime ale diferitelor forme de criminalitate. Prin urmare, este esențial să se garanteze faptul că se furnizează asistență de specialitate și protecție adaptate nevoilor specifice ale persoanelor în vârstă.[8] În acest context statele trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea protecției persoanelor în etate, de exemplu, prin crearea centrelor speciale în care persoanele respective vor avea acces la consiliere psihologică și asistență juridică necesară, prestată de personalul pregătit să discute cu persoanele în vârstă care sunt victimele infracțiunilor.

Victimele criminalității organizate reprezintă o categorie de victime a traficului de persoane, în majoritatea femeii și fete, traficate în special în scopul exploatarii sexuale. Victimele respective sunt poziționate în cadrul categoriilor de victime deosebit de vulnerabile din cauza naturii, a circumstanțelor, a duratei și a consecințelor infracțiunii. Victimele traficului de persoane au nevoie de asistență specială, de sprijin și protecție. Comisia lucrează la o nouă abordare strategică în vederea eradicării traficului de persoane, ca parte a construirii unei Uniuni a securității.[8] Prin urmare, în afara de asistență psihologică acordată acestor persoane, în unele cazuri este necesară și acordarea asistenței diplomatice și consulare pentru a facilita comunicarea și raportarea despre infracțiunile comise împotriva lor peste hotarele țării. În acest context, este necesară colaborarea statelor pentru identificarea infractorilor implicați în comiterea infracțiunilor respective, cât și pentru transportarea victimelor în țara lor de origine.

Victimele infracțiunilor împotriva mediului pot fi deosebit de susceptibile să facă obiectul victimizării secundare, intimidării și represaliilor, mai ales în cazul în care infracțiunile împotriva

mediului reprezintă o formă de criminalitate organizată. Victimele respective ar trebui să aibă acces la asistență de specialitate și la protecție. [8]

Migranții în situație nereglementară care ajung să fie **victime ale criminalității** reprezintă o categorie de persoane vulnerabile și vor întâmpina greutăți în accesul la justiție. Dacă aceștia raportează o infracțiune la poliție, ar putea fi obligați să se întoarcă în țara lor de origine. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor [5], drepturile victimelor trebuie să se aplice în mod *nediscriminatoriu*, indiferent de situația de ședere a acestora. [8] Acordarea asistenței necesare acestei categorii de victime este strâns legată de politica migrațională a statului. UE remarcă necesitatea garantării persoanelor respective accesul la justiție și posibilitatea raportării infracțiunilor din cauza cărora au fost prejudiciați, indiferent de situația de ședere a acestora, promovând schimbul de bune practici în rândul statelor membre, în scopul disocierii raportării infracțiunilor de procedura de returnare la lor, fără a se pune în pericol eficacitatea acestor proceduri.[8]

Un alt grup de victime care se află într-o situație deosebit de vulnerabilă este cel al **victimelor infracțiunilor săvârșite în detenție**. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, 25 % din deținuți se confruntă anual cu acte de violență [12]. Accesul lor la justiție este adesea limitat. Deținuții sunt izolați, stigmatizați și au un acces limitat la informații. Comisia va analiza modalitățile prin care ar putea furniza sprijin și protecție eficace victimelor aflate în detenție, de exemplu prin stabilirea de protocoale pentru protecția victimelor aflate în detenție, crearea unor organisme independente care să ancheteze infracțiunile săvârșite în detenție, cât și prin formarea personalului din penitenciare.[8] În acest context, este necesară adoptarea acțiunilor prompte din partea statelor pentru a asigura deținuților posibilitatea de a raporta infracțiunile săvârșite împotriva lor în timpul detenției, cât și pentru instruirea personalului din penitenciare în spiritul intoleranței față de acțiunile violente a unor deținuți îndreptați împotriva altora.

Uniunea Europeană remarcă necesitatea abordării multiinstituționale a protecției victimelor, subliniind necesitatea cooperării între autorități, organizațiile relevante și comunitățile etnice, religioase și alte comunități minoritare. Cu toate acestea, responsabilitatea principală de garantare, implementare și realizare a protecției drepturilor victimelor le revine statelor membre, care ar trebui să instituie structurile relevante și să faciliteze sinergiile necesare dintre autorități și societatea civilă.[8]

3. *Facilitarea accesului victimelor la despăgubiri.* În multe state membre, accesul victimelor la despăgubiri este dificil, din cauza lipsei unor informații suficiente cu privire la dreptul victimelor la despăgubiri, numeroase piedici procedurale, inclusiv termene cu caracter restrictiv, alocări insuficiente din bugetele naționale și norme complicate care reglementează acordarea de despăgubiri din partea autorului infracțiunii și a statului. În cazul victimelor în situații transfrontaliere, este chiar mai dificil ca acestea să primească despăgubiri de la statul în care au fost victime. În acest context, UE remarcă că toți

actorii relevanți trebuie să măsoare, cu respectarea competențelor lor corespunzătoare, în vederea îmbunătățirii accesului victimelor la despăgubiri.[8]

În temeiul Directivei privind despăgubirile, statele membre se asigură că dispozițiile lor de drept intern prevăd existența unui sistem prin care să se acorde despăgubiri victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență pe teritoriile lor și care să garanteze o despăgubire echitabilă și corespunzătoare a victimelor. Sistemul respectiv trebuie să fie mai favorabil victimelor, scopul care poate fi atins prin simplificarea regulilor privind condițiile de acordare a despăgubirilor, prin majorarea sumelor acordate ca despăgubire prin adaptarea bugetelor naționale, prin informate despre sistemele naționale de despăgubire, de exemplu, prin organizarea campaniilor de informare cu caracter general privind drepturile victimelor și gestionarea siturilor interactive. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor, statele membre veghează, de asemenea, ca victimele să fie informate încă de la primul contact cu autoritățile competente cum și în ce situații pot beneficia de despăgubiri. [8]

Obiectivul general al despăgubirilor este acela de a oferi recunoaștere victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență și de a contribui la procesul de vindecare. Statul trebuie să prevină fenomenul victimizării secundare în timpul procedurii de despăgubire. În garantarea și asigurarea drepturilor victimelor infracțiunilor state-membre a UE trebuie să respecte legislația pertinentă în domeniul respectiv, printre care Directiva privind despăgubirile [13] și Directiva-cadru privind recunoașterea reciprocă a sancțiunilor financiare [14], pentru a întreprinde acțiunile necesare pentru implementarea prevederilor acestor directive. Asigurarea accesului victimelor la despăgubiri în cazurile transfrontaliere necesită o strânsă colaborare între state în special în cadrul rețelei europene pentru drepturile victimelor și rețelei europene de puncte de contact naționale pentru despăgubiri.[8]

4. Consolidarea cooperării și a coordonării între părțile interesate relevante. Principalul obiectiv al consolidării coordonării și cooperării la nivel UE și la nivel național este de a asigura faptul că toți actorii relevanți conlucrează în vederea garantării accesului victimelor la justiție. În temeiul normelor UE privind drepturile victimelor, toate victimele criminalității ar trebui să beneficieze de recunoaștere și să fie tratate într-o manieră respectuoasă, profesionistă, adaptată nevoilor lor și nediscriminatorie cu implicarea tuturor actorii relevanți.[8] La nivel național, este esențial să se aducă laolaltă toate persoanele care intră în contact cu victimele printre care: organele polițienești, autoritățile judiciare, personalul instanțelor, serviciile de sprijinire a victimelor, practicienii, autoritățile în materie de despăgubiri, personalul medical, cadrele didactice, personalul din cadrul serviciilor sociale sau din centrele de detenție. De altfel, întreaga societate ar trebui să fie implicată în demersurile de asigurare a faptului că toate victimele beneficiază de recunoaștere, că sunt respectate și că își pot exercita pe deplin drepturile lor.[8] În acest context, statul, pe de o parte, trebuie să întreprindă acțiuni pentru sensibilizarea societății

și educarea populației în spiritul nediscriminatoriu față de victimele infracțiunilor, iar, pe de altă parte, trebuie să organizeze instruirii periodice a funcționarilor organelor de drept, cât și a altor entități implicate în reintegrarea victimelor în societate, ca drepturile lor să fie pe deplin respectate și asigurate.

Statele membre ar trebui să instituie strategii naționale privind drepturile victimelor care să asigure o abordare coordonată și orizontală în materie de drepturi ale victimelor prin desemnarea unor coordonatori naționali sau a unor ombudsmani responsabili pentru drepturile victimelor, lansarea unor campanii naționale de sensibilizare în ceea ce privește drepturile victimelor și integrarea drepturilor victimelor în cadrul altor politici precum sănătatea și educația. [8]

Consolidarea cooperării și coordonării între părțile interesate la nivel național necesită întreprinderea acțiunilor pentru crearea justiției deschise față de victimele infracțiunilor, drepturile cărora trebuie să fie pe deplin respectate indiferent de faza urmăririi penale și a judecării cauzei, cât și sensibilizarea societății pentru a preveni victimizarea și revictimizarea persoanelor, care au suferit din cauza săvârșirii unor infracțiuni în mediul social din care fac parte. Prin urmare, realizarea acestui scop necesită întreprinderea acțiunilor prompte din parte statului la diferite dimensiuni instituționale, începând de la colaboratorii organelor de drept și terminând cu societatea civilă pentru a asigura respectarea pleneră a drepturilor victimelor și reintegrarea lor în societate.

La nivelul UE, Comisia va înființa Platforma pentru drepturile victimelor, pentru a asigura o abordare orizontală în materie de drepturi ale victimelor. Platforma îi va reuni pentru prima dată pe toți actorii de la nivelul UE care sunt relevanți în ceea ce privește drepturile victimelor. Aceasta va include Comisia și o serie de actori importanți precum Rețeaua europeană pentru drepturile victimelor, Rețeaua UE de puncte de contact naționale pentru despăgubiri, Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității, coordonatorul UE pentru combaterea terorismului și agențiile relevante precum Eurojust, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați și societatea civilă.[8]

5. *Consolidarea dimensiunii internaționale a drepturilor victimelor.* Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația (2020-2024) [15] reafirmă angajamentul UE de a promova, a proteja și a respecta drepturile omului la nivel mondial. Uniunea Europeană are ca obiectiv asigurarea faptului că standardele înalte în materie de drepturi ale victimelor sunt respectate în toate contextele, inclusiv în situații internaționale. UE și statele sale membre vor continua să colaboreze cu Organizația Națiunilor Unite și cu Consiliul Europei și în cadrul acestor foruri pentru a promova drepturile victimelor UE în țările partenere și pentru a face schimb de bune practici. UE continuă să sprijine inițiativa Spotlight UE-ONU pentru prevenirea și eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și a fetelor în cinci

regiuni din lume, sprijină Fondul internațional pentru supraviețuitorii violenței sexuale în situații de conflict și Alianța mondială WeProtect pentru încetarea exploatării sexuale a copiilor pe internet, sprijină inițiativa și proiectele conduse de ONU care vizează consolidarea capacităților statelor membre ale ONU de a acorda asistență victimelor terorismului, cum ar fi „Grupul prietenilor victimelor terorismului”, condus de Afganistan și Spania, sau organizarea Congresului mondial al victimelor terorismului de către Biroul Organizației Națiunilor Unite de combatere a terorismului și de Spania [16], cooperează cu FIFA și OMS în cadrul campaniilor de combatere a violenței domestice. [8]

În contextul negocierilor de aderare și al procesului de stabilizare și de asociere, UE va continua să colaboreze îndeaproape cu țările candidate și potențial candidate pentru a consolida drepturile victimelor. UE se va axa, de asemenea, pe asigurarea accesului optim la justiție pentru cetățenii UE care sunt victime ale infracțiunilor în țări terțe. Pentru aceasta va fi nevoie de un contact și o cooperare mai strânsă între autorități și organizațiile de sprijin din țările terțe, autoritățile consulare și organizațiile de sprijin din statele membre ale UE.[8]

Concluzie. Protecția drepturilor victimelor criminalității constituie o prioritate pentru Uniunea Europeană. Acordarea, garantarea și respectarea drepturilor victimelor necesită implementarea mecanismelor naționale și internaționale, atât din partea statelor, cât și din partea organelor UE, în special a Comisiei. UE remarcă necesitatea acordării unei protecții suplimentare categoriilor de victime deosebit de vulnerabile, care necesită întreprinderea unor acțiuni suplimentare din partea statelor pentru a asigura victimelor accesul la justiție și posibilitatea raportării infracțiunii ca urmare a cărora acestea au suferit. În plus, se menționează necesitatea cooperării internaționale, în cadrul organizațiilor și forumurilor intenționale, cât și în cadrul instituțiilor statelor și a diferitor organe instituționale pentru asigurarea respectării plenare a drepturilor victimelor. Toate aceste acțiuni voi rămâne ineficiente fără inițierea unor programe îndreptate spre sensibilizarea societății civile, prin promovarea programelor nediscriminatorii și prin acțiuni îndreptate spre reintegrarea acestor persoane în mediul social din care făceau parte, cât și pentru evitarea revictimizării lor. Considerăm că acțiunile menționate de UE în cadrul Strategiei UE privind drepturile victimelor (2020-2025) pot fi preluate și realizate de Republica Moldova, ținând cont de specificul național, economic și social pentru asigurarea respectării plenare a drepturilor victimelor infracțiunilor.

Referințe:

1. Decizia-cadru a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale Online: [EUR-Lex - 32001F0220 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LEX/docuri/32001F0220_1.html)

2. Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității Online: [L 2004261RO.01001501.xml \(europa.eu\)](#)
3. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului Online: [Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului \(europa.eu\)](#)
4. Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție Online: [EUR-Lex - 32011L0099 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
5. Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului Online: [EUR-Lex - 32012L0029 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
6. DG Justice Guidance Document related to the transposition and implementation of Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA Online: [guidance_victims_rights_directive_EU_en\(2\).pdf](#)
7. Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă Online: [EUR-Lex - 32013R0606 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
8. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025) Bruxelles, 24.6.2020 Online: [EUR-Lex - 52020DC0258 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
9. European Union Victims' Rights: New Strategy to empower victims, June 24, 2020, Online: [Victims' Rights: New Strategy to empower victims – The European Sting - Critical News & Insights on European Politics, Economy, Foreign Affairs, Business & Technology - europeansting.com](#)
10. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 26.09.2007 Online: [Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități – Consiliul Național al Dizabilității din România \(fcndr.ro\)](#)
11. United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities Online: [United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](#)
12. Organizația Mondială a Sănătății, Prison and Health („Închisoarea și sănătatea”) (2014), pp. 19-21 pentru definirea violenței în închisoare Online: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/249188/Prisons-and-Health.pdf
13. Council Directive 2004/80/EC of 29 April 2004 relating to compensation to crime victims Online: [EUR-Lex - 32004L0080 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
14. Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare Online: [EUR-Lex - 32005F0214 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
15. Comunicare Comună către Parlamentul European și Consiliu Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024 JOIN/2020/5 final Online: [EUR-Lex - 52020JC0005 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
16. 2020 Virtual Counter-Terrorism Week Online: <https://www.un.org/counterterrorism/2020-counter-terrorism-week>